

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE DEVELOPMENT OF THE TRANSPORT AND LOGISTICS SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITY

Анотація. Оцінено вплив цифрових технологій на розвиток транспортної логістики. Виділено чинники, які впливають на діджиталізацію транспортно-логістичної сфери економічної діяльності. Наведено приклади цифрових трансформацій транспортно-логістичної інфраструктури. Ідентифіковано дестимулятори, що стримують діджиталізацію транспортно-логістичної сфери.

Ключові слова: діджиталізація, розвиток, транспортно-логістична сфера, цифрові технології.

Abstract. The impact of digital technologies on the development of transport logistics is assessed. The factors affecting the digitalization of the transport and logistics sphere of economic activity are highlighted. Examples of digital transformations of transport and logistics infrastructure are given. The disincentives restraining the digitalization of the transport and logistics sphere have been identified.

Key words: digitalization, development, transport and logistics sphere, digital technologies.

Транспортно-логістична сфера під час пандемії COVID-19 виявилася однією з найбільш постраждалих видів економічної діяльності. Причиною стало закриття державних кордонів, введення обмежень на пересування людей і товарів, зменшення попиту на товари та послуги у зв'язку зі зниженням купівельної спроможності. Комплекс таких факторів позначився на всіляких сторонах функціонування транспортно-логістичної інфраструктури, починаючи з переходу на частіше використання особистого транспорту в містах, закінчуючи здійсненням вантажоперевезень усередині країн та між ними. Проте, цифрові технології та діджиталізація продовжують розширювати свій сукупний вплив на розвиток транспортної логістики, трансформуючи елементи транспортно-логістичної діяльності під запити зовнішнього середовища.

Основна мета діяльності будь-якої комерційної компанії, незалежно від галузевої спрямованості та її розміру, полягає в максимізації прибутку, чого можливо досягти за допомогою збільшення обсягів наданих послуг або виробленої продукції, розширення ринку збуту, підвищення якості товарів, наданих послуг і т.д. Для досягнення вказаних цілей у сучасних умовах транспортно-логістичної компанії необхідно бути оснащеною всіма необхідними цифровими технологіями для конкурентного функціонування, а також для співпраці з ключовими клієнтами ринку.

Можна виділити кілька груп чинників, які впливають на діджиталізацію транспортно-логістичної сфери економічної діяльності:

- цифровізація економіки (розвиток нових моделей бізнесу з використанням цифрових технологій, створення та впровадження інформаційно-цифрових платформ);
- впровадження нових технологій у бізнес процеси (наприклад, технології штучного інтелекту, блокчейн-технології та ін);
- трансформація внутрішніх ринків (впровадження бізнесом елементів електронної комерції);
- впровадження цифрових технологій у комерційні процеси на усіх етапах надання транспортно-логістичних послуг.

Сьогодні в рамках цифрової економіки існує безліч цифрових технологій на ринку транспортно-логістичних послуг, які дозволяють домогтися оптимізації витрат і підвищення рівня сервісу компанії. Згідно з опитуванням DigitalCommerce 360/BizrateInsights на початку

2021 року, 68 % споживачів стверджували, що рішення про оформлення замовлення приймалося ними лише за умови швидкої доставки [1]; 66 % інтернет-магазинів вважали «безкоштовну доставку» однією з найефективніших маркетингових стратегій [2]; 90 % споживачів очікували отримати товар протягом тижня навіть з безкоштовною доставкою. Досвід клієнтів у доставці «останньої милі» зараз є вирішальним, ніж будь-коли; 84 % споживачів навіть заявили, що вони навряд чи зроблять другу покупку після поганого досвіду доставки на останній милі. Тому покращення досвіду доставки є ключовим [3]. Інноваційні процеси в логістиці сприяють підвищенню ефективності вантажоперевезень внаслідок швидкого доступу до інформації про клієнтів та перевізників, товари та послуги.

Виробники сучасних транспортних засобів зараз створюють «розумні» машини, подібні до комп'ютерів, у яких водії можуть отримувати інформацію про характеристики автомобіля від встановлених датчиків. Використання "розумних" двигунів допомагає перемикатися між різними джерелами палива в залежності від умов експлуатації. Програмне забезпечення, встановлене у транспортному засобі, дозволяє автомобілю самостійно відновлюватися, уникати аварій, знаходити та усувати несправності. Нові інноваційні інструменти, які використовуються в транспортно-логістичній інфраструктурі за умов цифрової трансформації, допомагають оптимізувати свої витрати, зберегти якість виконуваної роботи, збільшити вартість компанії. Транспортно-логістична інфраструктура почала зростати внаслідок організації мультимодальних транспортно-логістичних центрів, які відповідають за обробку, зберігання та розподіл вантажів. Такі центри також надають інформаційний та правовий супровід товарних потоків. Мультимодальні транспортні та логістичні центри можуть приймати та обробляти великі обсяги продукції. Завдяки активному впровадженню цифрових технологій у транспортно-логістичну галузь, підтримується висока якість зберігання продукції, скорочуються терміни доставки товару. У найближчому майбутньому образ інноваційного простору визначатиметься такими складовими [4]:

- мультимодальні вантажоперевезення;
- прямі змішані пасажирські перевезення;
- використання єдиних стандартів при керуванні транспортною інфраструктурою в умовах цифровізації;
- безпека транспортної логістики

Слід зазначити, що цифрова трансформація транспортно-логістичної сфери є стратегічним управлінським завданням перед світовим економічним простором. Сьогодні можна виділити низку дестимуляторів, що стримують діджиталізацію транспортно-логістичної сфери:

- не достатнє розуміння транспортними компаніями необхідності змін;
- неготовність транспортних компаній до змін;
- недостатні фінансові можливості;
- великий розмір компанії та неефективне її розміщення у просторі;
- потреба у підвищенні кваліфікації кадрів.

Таким чином, ключовими причинами збитковості та низької рентабельності окремих транспортно-логістичних компаній часто є застарілі транспортні технології, невисока продуктивність праці, великі витрати на ремонтні роботи, а також зростання цін на паливо, запчастини. Проблеми залучення інвестицій у дану сферу економічної діяльності зумовлені невисоким інвестиційним потенціалом транспортно-логістичних компаній, труднощами із залученням довгострокових позикових коштів та нерозвиненістю приватного та державного партнерства. У цих умовах важливою проблемою є низький рівень конкурентоспроможності вітчизняних компаній та нездатність конкурувати на світовому ринку.

Отже, одним із стратегічних завдань, що стоять перед транспортно-логістичною сферою економічної діяльності, є побудова динамічних моделей функціонування світових транспортно-логістичних систем та залучення до них національних за допомогою діджиталізації.

Література

1. Digital Commerce 360: Consumers Prefer Same-Day Delivery [Electronic resource]. Parcel Monitor. 2021. URL: <https://bit.ly/3MVkWNt>.
2. Freedman L. The Shopper Speaks: Retailers dissect and deliver against online shopper desires this holiday season [Electronic resource]. Digital Commerce 360's. 2021. URL: <https://bit.ly/3vGDphT>.
3. 59 % Of E-Commerce Shoppers Will Spend More if There Is Free Shipping [Electronic resource]. Parcel Monitor. 2021. URL: <https://bit.ly/3ydVXHZ>.
4. Акопова, Е. С., Пиливанова, Е. К., Самыгин, С. И. Мировая транспортно-логистическая инфраструктура: цифровая трансформация 2020 года // Государственное и муниципальное управление. Ученые записки. – 2021. – № 1. – С. 87–92. <https://doi.org/10.22394/2079-1690-2021-1-1-87-92>

УДК: 656

Анастасія Кириченко

к.е.н., доцент, доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна
akyry@i.ua

Іван Дуда

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна
ivan_duda@ukr.net

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

ENSURING THE SUSTAINABILITY OF TRANSPORT AND LOGISTICS ENTERPRISES OF UKRAINE DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Анотація. Досліджено основні проблеми функціонування транспортно-логістичних підприємств України під час повномасштабної російсько-української війни та запропоновано альтернативні варіанти забезпечення їх стійкості.

Ключові слова: транспортно-логістичні підприємства, транспортно-логістичні послуги, російсько-українська війна, Covid-19.

Abstract. The main problems of the functioning of transport and logistics enterprises of Ukraine during the full-scale Russian-Ukrainian war were studied and alternative options for ensuring their sustainability were proposed.

Key words: transport and logistics enterprises, transport and logistics services, Russian-Ukrainian war, Covid-19.

Глобалізація та розвиток інформаційних технологій перетворили весь світ на один великий ринок, де логістика вийшла на перше місце серед перспективних напрямів розвитку всіх сфер бізнесу. Транспортно-логістичні підприємства стали відігравати ключову роль, на всіх стадіях виробництва та реалізації товарів, інформаційних та фінансових потоків від виробників до споживачів.

Виклики для транспортно-логістичних підприємств з'явилися ще за декілька років до повномасштабної російсько-української війни. У зв'язку з пандемією Covid-19 ринок почав переносити ланцюги постачання ближче до місць виробництва або реалізації продукції. Ринок були змушені залишити дрібні та середні підприємства, при цьому спостерігалася низка банкрутств, поглинань та об'єднань [1], з іншого боку, транспортно-логістичні підприємства, позиції яких були стійкими навіть збільшили свою частку на ринку.

У 2022 р. через повномасштабну російсько-українську війну підприємства були змушені приймати рішення максимально швидко. Одним із головних викликів українському бізнесу стало переформатування логістики, оскільки перед ними виникла велика кількість ризиків: використання транспортних засобів, втрати вантажу під час зберігання на складах, миттєвої зміни маршруту. Тому перед ними було два шляхи або оптимізувати процес і адаптуватися, або піти з ринку.